

ÇOCUK VE ŞİDDET

Kaynak: Psikolojik Danışman Gizem AYDIN

ÇOCUK VE ŞİDDET

■ ÇOCUKLARIN

bedensel ve duygusal gelişimlerini
etkileyen faktörlerin başında
onlara karşı uygulanan

şiddet, istismar ve ihmal
gelmektedir

(?)

YAŞAMDA ŞİDDET

- Son zamanlarda sıkça söz konusu olan şiddet, sadece okullarda yaşanan, salt fiziksel boyutu olan ve günümüzle sınırlı bir konu değildir.
- Şiddet, hayatın her alanında, her boyutuyla iç içe yaşanmaktadır.

YAŞANTIMIZDA

NERELERDE ŞİDDETLE

KARŞILAŞIYORUZ

?

ŞİDDET HER YERDE !

- Aile içinde
- İş yerinde
- Sokakta
- Sporda
- Kültürde
- Sanatta
- Medyada
- İnsan ilişkilerinde

ŞİDDETİN TANIMI

- **ŞİDDET:** güç ve baskı uygulayarak insanların bedensel veya ruhsal açıdan zarar görmesine neden olan hareketlerin tümü olarak tanımlanabilir.
- **ŞİDDET**
 - * kişinin istemediği,
 - * kişiyi tahrik eden,
 - * yıpratıcı ve
 - * saldırganlık içeren bir davranış biçimidir.

**ŞİDDET DAVRANIŞLARI
DEDİĞİMİZDE**

**AKLIMIZA NELER
GELİYOR**

?

ŞİDDETİN ÇEŞİTLERİ

- **Fiziksel** şiddet
- **Duygusal** ve **sözlü** şiddet
- **Cinsel** şiddet
- **Toplumsal ilişkileri sınırlayıcı** şiddet
- **Ekonomik** şiddet

FİZİKSEL ŞİDDET

- **Acı veren, fiziksel – sosyal - zihinsel gelişiminde zarara yol açabilecek davranışlar.**
- **‘Beden gücünü kötüye kullanma’ anlamındadır.**
- Kaba ve sert davranışları, saldırıyı içerir
Yıkmaya yok etmeye yöneliktir.
- Bireye ve topluma zarar veren niteliktedir.

()

FİZİKSEL ŞİDDET DAVRANIŞLARI

- Dövmek, vurmak, yumruklamak
- Tokatlamak
- Tekmelemek
- Hırpalamak
- İtmek
- Isırmak
- Temel ihtiyaçları esirgemek(su,uyku,yemek..)
- Gerektiği halde tıbbi yardım almasını önleme
- Eziyet, acı içeren pek çok davranış
- Öldürmek

FİZİKSEL ŞİDDETE MARUZ KALAN ÇOCUK (1)

- Kişisel gelişimde bozukluk
- Yetişkinlerle temastan çekinme
- Korku ve kaygılar geliştirme
- Evden kaçma
- Davranışlarda aşırılık ve riskli davranışlar
- İçedönük – çekingen kişilik
- Sosyal uyum bozukluğu

FİZİKSEL ŞİDDETE MARUZ KALAN ÇOCUK (2)

- Saldırganlık, başkalarına şiddet uygulama
- Alkol - madde bağımlılığı
- İntihar girişimi, kendine zarar verme
- Dikkat eksikliği
- Okula devamsızlık, kaçma, terk
- Düşük benlik algısı, güvensizlik
- Sağlık problemleri
- Yeme problemleri

■ YANLIŞ

“ Aile içi şiddet sadece zaman zararlıdır.”

bedensel güce şiddettir.’

İNANIŞ

sadece fiziksel olduğu YADA ‘ Sadece

dayalı

davranışlar

■ GERÇEK

Şiddet; sadece dayak veya vurmak değil,

kişinin zarar görmesine

neden olan

her tür davranış, şiddet içeren davranıştır.

DUYGUSAL – SÖZLÜ ŞİDDET

- Çocuğun **kişiliğini zedeleyen, duygusal gelişimini engelleyen** eylemlerin tümü
- **KİŞİLİK:** Duygu ve davranış özelliklerinin birleşimidir.
 - * Temelleri **5-6** yaşına kadar atılır.
 - * Sevgi, bakım, hoşgörü ve ilgiyle gelişir.
 - * Bunlardan özellikle **sevgiden** yoksun olan biri dengeli ve sağlıklı bir kişilik geliştiremez.

DUYGUSAL – SÖZLÜ ŞİDDET DAVRANIŞLARI (1)

- Sürekli eleştirmek
- Görüşlerini – çalışmalarını küçümsemek
- Kararlara katılımını – karar vermesini engellemek
- Sürekli sorguya çekmek
- Sık sık bağırarak * Küfür etmek
- Aşağılamak * Aşağılayıcı isim takmak
- Kapasite ve isteklerini sürekli kötülemek

DUYGUSAL – SÖZLÜ ŞİDDET DAVRANIŞLARI (2)

- Hakaret etmek
- Tehdit etmek
- İftira etmek
- Göz dağı vermek
- Sevgiden mahrum bırakmak
- Kıyaslamak
- Kapasitesinin üzerinde beklentide bulunmak
- ‘İyiliğini istiyorum’ adınaduygu sömürüsü

DUYGUSAL – SÖZLÜ ŞİDDETE MARUZ KALAN ÇOCUK (1)

- Kendini ifade etmekte –başkalarını anlamakta zorlanır.
 - * *Zihinsel - duygusal gelişimde duraklama*
- Çevresini tehdit olarak algılar, çevresine güvenmez.
 - * *Çevresine uyum sağlamakta zorlanır*
- Kişiliği kabul görmediği için kendine ait olumsuz duygu ve düşünce geliştirir.
 - * *Özgüveni düşük, güvensiz, çekingen*

DUYGUSAL – SÖZLÜ ŞİDDETE MARUZ KALAN ÇOCUK (2)

- Kendini bir yere ait hissetmez, aidiyet duygusu gelişmez
 - * **Madde - nesnelere bağımlılık geliştirir, aşırı kaygı korkular yaşar**
- İlgı görmediği için yaşama sevincini yitirir
 - * **İçedönük-saldırgan, kendine zarar verme**
 - * **Yalan, çalma, alt ıslatma, tırnak yeme, parmak emme gibi davranış bozuklukları**

CİNSEL ŞİDDET

■ KİŞİNİN

- *karşısındakinin istememesine,
- * kabul etmemesine,
- * farkında olmamasına (özellikle çocuklar)

rağmen

- * fiziksel, duygusal, sosyal, psikolojik güç

kullanarak,

- * *cinsel haz almak amacıyla*
birinden **yararlanması**

CİNSEL ŞİDDET DAVRANIŞLARI

- İstemediği cinsel ilişkiye zorlamak
- Başkalarıyla cinsel ilişkiye zorlamak
- Tecavüz
- * * * Cinsel olarak kişiyi korkutan ve kıran söz ve davranışta bulunmak
- Sözlü-yazılı-tl. Cinsel içerikli tacizde bulunmak
- Namus ve töre nedeniyle baskı uygulamak
- * * * Cinsel haz almak için ÇOCUKTAN (sevgi, ilgi, oyun v.b. yaklaşımlarla) yararlanılması
- Cinsiyetinin aşağılanması (kadın, erkek, eşcinsel)

CİNSEL ŞİDDETE MARUZ KALAN ÇOCUK (1)

- Bedensel – cinsel sağlık
- Kişisel gelişim ve kimlik + Güven
- Çevreyle uyum, sosyal yaşam(Asos.-antisos.)
- Kişiler arası iletişim
- Davranış bozuklukları
- Karşı cinsle sorun
- Korkular kaygılar
- Toplumsal cinsel rolleri yaşayamama
- Yetişkinliğe geçişte zorluk yaşar (Yetşk. ço.)

TOPLUMSAL İLİŞKİLERİ SINIRLAYICI ŞİDDET

- Bireyselliğin yaşanmasına izin vermeme
- Varlığı - kişisel kabulü engelleyici tutum
- Kendini gerçekleştirmesine ket vurma
- * *Sınırlayıcı*
- * *Engelleyici*
- * *Yasaklayıcı*
- **‘PSİKO - SOSYAL KİŞİLİK GELİŞİMİNİ
OLUMSUZ YÖNDE ETKİLER’**

TOPLUMSAL İLİŞKİLERİ SINIRLANDIRICI ŞİDDET DAVRANIŞLARI

- Ailesi, arkadaşları, komşuları ile **görüşmesini** yasaklamak
- Evden **dışarı** çıkmasını yasaklamak
- Başkalarının yanında **aşağılamak**
- Özel yaşam, **mahremiyet** hakkı tanımamak
- Namus ve töre nedeniyle **baskı** uygulamak
- **Zorla**- istemediği birisiyle evlendirmek

TOPLUMSAL İLŞKİLERİ SINIRLAYICI ŞİDDETE MARUZ KALAN ÇOCUK

- Özgüven eksikliği, güvensizlik
- Pasif- saldırgan... (kişilik bozuklukları)
- Çevreye uyum - sosyal becerilerde sorun
- Psiko - sosyal gelişim sorunları
- Davranış bozuklukları
- Depressif belirtiler v.b. rahatsızlıklar

EKONOMİK ŞİDDET

- Kişinin;
- EKONOMİK
 - * **kazancını**
 - * **kazanma hakkını**
 - * **enerji, güç ve yetilerini**
kendi yararına kötüye kullanma
- ÇALIŞTIRILAN ÇOCUKLAR

EKONOMİK ŞİDDET DAVRANIŞLARI

- Parasını almak, geri vermemek
- İstemediği bir işte zorla çalıştırmak
- Zorla çalıştırmak
- İstediği halde çalıştırmamak
- Eline hiç para vermemek *gibi*

EKONOMİK ŞİDDETE MARUZ KALAN ÇOCUK

- Başkalarına güvenmez
- Yakınlarından uzaklaşır
- Güçlü hissetmek ve ihtiyaçlarını karşılamak için çeşitli yollar arar
- Kızgınlık – korku duyar
- Duygularını ifade edemez
- Saldırgan yada aşırı pasif

AİLE İÇİ ŞİDDET

Bir kişinin eşine, çocuklarına, anne-babasına, kardeşlerine ve/veya yakın akrabalarına yönelik uyguladığı **her türlü saldırgan davranıştır.**

- Kaba kuvvet, aşağılama, tehdit etme, küfür etme, ekonomik özgürlüğü kısıtlama, zorla evlendirme ve cinsel olarak zorlama *gibi*
- * kişinin kendisine olan saygısını,
* kendisine ve çevresine olan güvenini azaltan * korku duymasına sebep olan pek çok davranış.

ORANLARI İLE ÜLKEMİZDE ARAŞTIRMA SONUÇLARI

- **Fiziksel** şiddet **%34**
- **Duygusal** – sözlü şiddet **%53**
- **Çocuklara** yönelik **fiziksel** şiddet **%46**
- **Cinsel şiddet** ve taciz **%9**
- Şiddete maruz kalanların **%80** i yapılacak fazla bir şeyin olmadığına inanmaktadır.
- *Namus cinayetleri en fazla Güneydoğu ve Doğu Anadolu bölgesinde iken; en çok *şiddetin rastlandığı bölge Karadeniz'dir.

AİLE İÇİ ŞİDDET ARAŞTIRMA

- T.C. Aile Araştırma Kurumunun yaptığı araştırmaya göre **ÜLKEMİZDE**
- **Son 5** yıldır aile içi şiddet ve kötü muamele sürekli bir artış göstermiştir. (1230 ölm.K-Ç)
- her **üç aileden birinde** fiziksel şiddet vardır
- evinden kaçan çocukların **yarıya yakını** evindeki dayaktan yakınmaktadır
- 14 yaşın üstünde olanların **dörtte üçünün** çocukluğunda dayak yediği belirlenmiştir.

ŞİDDETİN YAŞANDIĞI AİLEDE ÇOCUK (1)

- **Evdeki mutsuzluk nedeniyle :**
- Çocuğun yeme, içme, bakım ve temizlik **ihtiyaçları ihmal** edilebilir, okul durumu takip edilmez veya çocuğun uykuları bölünür, **ders çalışamaz;**
- Çocuğun **duygusal ihtiyaçları** karşılanamaz, üzüntüsü, sevinci, korkusu, endişesi ebeveyn tarafından fark edilemez;
- Şiddet uygulayan ebeveyn kendisinin haklılığını anlatmaya çalışır, çocuğun **kafası karışır;**

AİLEDE ŞİDDETE MARUZ KALAN ÇOCUK (1)

- Kendine **güvensiz** bir birey
- Güveni, gücü **şiddette** bulabileceğine inanır
- **Başkalarına** güvenemez
- Düşünce ve duygularını **ifade** edemez
- **Duyguların** gücüne değil şiddetin gücüne inanır
- Kendi yaptığı olumsuz davranışlardan **başkalarını suçlar**
- **Saldırgan, hırçın, isyankar** davranır

AİLEDE ŞİDDETE MARUZ KALAN ÇOCUK (2)

- **Yalan** söyler
- **Öfkesini** kontrol edemez; başkalarına ve kendisine **zarar** verir
- Arkadaşları ve çevresiyle **alay** eder
- **Uyumsuz** ve antisosyal davranışlar sergiler
- Zaman içinde **psiko – somatik** rahatsızlıklar ortaya çıkar
- Evden **kaçma** (* Sokak çocuklarının çoğu anne - babası olan çocuklar)
- **Suç** işlemeye yatkın olur

AİLE İÇİ ŞİDDET ARAŞTIRMA SONUÇLARI

- Okulda başarısız - devamsız olduğu
- Arkadaşlarına şiddet uyguladığı
- Dikkatini toplayamadığı
- Yeme bozukluğu, alkol-madde bağımlılığı
- İntihar girişimi, kendine zarar verme eylem
- Çeşitli korkular, kaygılar geliştirdiği
- Suç işleme davranışları görülmektedir.
- ‘ Hayatı boyunca gördüğü şiddetin izlerini bir şekilde taşımaktadır. ‘

ŞİDDETİN YAŞANDIĞI AİLEDE ÇOCUK (2)

- **ÇOCUK**, evin içinde korkuyla dolaşır;
- Aşağılamaları, hakaretleri duymak ve dayak, tekme, tokata seyirci olmak veya bunları kendi yaşamak zorunda kalır.
- ‘ Aile içi şiddet olan evlerde büyüyen çocuklar güçlü olanın güçsüz olana vurma hakkı olduğunu, şiddet yoluyla istediğini elde etmenin mümkün olduğunu öğrenir. ’

- **HANGİ DAVRANIŞLARI KENDİMİZE YÖNELİK ŞİDDET OLARAK ALGILARIZ ?**
- **ŞİDDETE MARUZ KALAN KİŞİ BUNU NEDEN GİZLEME İHTİYACI DUYAR ?**
- **BAŞKASINA YÖNELİK ŞİDDETE TANIK OLDUĞUMUZDA NE YAPARIZ ?**

ÇOCUĞUN ŞİDDETİ SÖYLEYEMEME NEDENLERİ

- Disiplin- terbiye yaklaşımı olarak görülmesi
aile meselesi olarak algılanması
- Küçük düşme, utanma
- Aile ve yakınların baskısından korkma
- Yasal yaptırımların yetersizliği
- İlgili kurum ve kuruluşların çözüm olacağına güvensizlik
- Başkasının meselesi olarak görme
- Karışıp başına bela almaktan çekinme

AİLE İÇİ ŞİDDET

ÜLKEMİZDE AİLELERİN

- * Üçte birinde fiziksel şiddet vardır !
- * Şiddet yaşayan ailelerin dörtte üçünde çocuklar şiddete tanık oluyor !

?

**Şiddet
nedir?**

AİLE İÇİ ŞİDDETİN NEDENLERİ (1)

- Ekonomik yetersizlik ve işsizliğin getirdiği olumsuz yaşam koşullarının anne baba üzerinde baskı yaratması
- Evlilik ilişkilerinde kopukluk yaşanması ve eşlerin sorunların üzerinden gelme becerisine sahip olmamaları
- Anne babanın çocuktan yapamayacağı davranışları beklemesi ve gerçekleşmediği zaman şiddet uygulama eğiliminde olmaları

AİLE İÇİ ŞİDDETİN NEDENLERİ (2)

- Ebeveynin sosyal çevreyle olumsuz ilişkilere sahip olması, kendilerini toplumdan soyutlamış yaşamaları
- Ailede alkol ve uyuşturucu tüketiminin olması
- Anne babaların kişilik bozuklukları (+eğt.dzy.)
- Çocukların istenmeyen zamanlarda olması
- Hanede birey sayısının fazla olması
- *****Anne babaların geçmişte kendilerinin ailelerinde şiddet görmüş olmaları !**

DİSİPLİN YÖNTEMİ OLARAK ŞİDDET

- Ülkemizde ana-baba ve öğretmen, disiplin sağlamak için uyguladığı baskı yöntemleri yetişkinler ve çocuklar tarafından benimsenmiştir.
- ‘ *Dayak cennetten çıkmadır* ‘
- ‘ *Kızını dövmeyen dizini döver* ‘
- ‘ *Eti senin, kemiği benim* ‘
- ‘ *Öğretmenin vurduğu yerde gül biter* ‘
- ‘ *Sözden anlamayanın hakkı kötektir* ‘
- **ŞİDDETİ MEŞRULAŞTIRMA**

DİSİPLİN NEDİR?

- ***İÇ KONTROLLÜ DİSİPLİN ?***
- ***DIŞ KONTOLLÜ DİSİPLİN ?***

()

GENEL TANIM

- **DİSİPLİN = DÜZEN'** dir
- **BASKI DEĞİL**

DİSİPLİN

(İÇ DİSİPLİN - DIŞ DİSİPLİN)

■ *DIŞ KONTROLLÜ DİSİPLİN DAVRANIŞLARI*

- *Kızıp bağırma*
- ** * * Tehdit etme*
- *Sözle hor görme*
- *Beddua etme*
- ** * * Sevgiyi esirgeme*
- *Cezalandırma*
- *...*

DIŞ DENETİM ARACI

DAYAK

DAYAK

- Dayak yiyen çocuk yaptığıının bedelini ödemiştir; davranışının neden yanlış olduğunu öğrenmemiştir.
- Anne babaya kızgınlık, nefret, düşmanlık duyar; onlardan öç almak için istemedikleri davranışı tekrarlar.
- Saldırganlık eğilimi gelişir; O'da isteklerini zorbalıkla elde etmeye başlar.
- Dayak yiyen çocuk kendini, güçsüz, aciz, zavallı hisseder; özgüveni sarsılır.

İÇ DENETİM

- **KURALSIZLIK DEĞİL**
 - ‘Çocuğun bazı kuralları benimsemesi ve dış uyarılara gerek kalmadan uygulamasıdır.’
- Kuralların nedeni ve beklenen davranış açıklanır
- Aktif rol ve sorumluluk verilir.
- Olumlu davranışlar takdirle pekiştirilir.
- **ÇOCUĞA; ÖZGÜVEN, SORUMLULUK VE DENGELİ KİŞİLİK KAZANDIRIR**

ŞİDDETE KARŞI ALABİLECEĞİMİZ ÖNLEMLER

ŞİDDETE KARŞI AİLE ÖNLEMLERİ

- **ÖNCE KENDİMİZDEN BAŞLAMALIYIZ**
- **Yaşantımızda şiddetin** ne kadar yer aldığını gözden geçirmeli, tutum ve davranışlarımızı irdelemeliyiz
- **Sağlıklı ilişkiler** kurmaya özen göstermeliyiz
- **Duygularımızı** tanımalı, fark etmeli ve doğru ifade etmeli; özellikle kızgınlık ve saldırganlık duygularımızı kontrol edebilmeliyiz
- Sakin ve sabırlı olmalı, açık ve net bir tutum sergilemeli; **davranışlarımızı** kontrol edebilmeliyiz

ÇOCUĞUMUZA YÖNELİK (1)

- Onları **dinlemeli** ve **oldukları gibi kabul** etmeliyiz
- Çocuğumuzun kendi **duygularını tanıması**, anlamlandırması ve doğru ifade edebilmesi için olanak sağlamalıyız
- **Baskıcı – otoriter ve aşırı serbest** tutumlardan kaçınmalıyız
- **Tutarlı olmaya, açık, dürüst** ve net olmaya sözümüzü tutmaya özen göstermeliyiz
- *** **Evde şiddetin hiçbir türüne yer vermemeliyiz**
- **Arkadaş** çevresini tanımalı, evimize davet etmeliyiz

ÇOCUĞUMUZA YÖNELİK (2)

- Onu **sokağa – dışarı** itecek davranışlar yerine, **sevgimizi yansıtan**, paylaşımcı yaklaşımda bulunalım
- **Sorunlarıyla** yakından ilgilenmeli; akılcı yollarla çözme becerisi kazandırmalıyız
- Çocuklarımızı **eşler arasında denge** unsuru olarak görmemeliyiz
- İzlediği programları, okuduğu kitapları, girdiği çevreyi onun **yaşına uygun** ayarlamalıyız.

NEDEN *ŞİDDETE SON?*

■ **TOPLUMSAL NEDEN :**

Çocuklar toplumun temeli; her anlamda geleceğimiz !

* Çağdaş, gelişmiş, güvenli bir yaşam için.

■ **KİŞİSEL NEDEN :**

Gözümüzden sakındığımız çocuklarımızın,

* bedensel - ruhsal açıdan sağlıklı, mutlu, başarılı olmaları için.

GÖREVİMİZ

- HER ŞEYİN EN İYİSİNİ
KENDİMİZ İÇİN
İSTERİZ

* iyi bir hayat * iyi bir gelecek
bize vermelerini dilemek yerine
ilk adımı

BİZ
atalım

- * **Rahat** bir vicdan
- * **Sevgi** dolu bir yürek
- * **Huzurlu** bir toplum
- * **Aydınlık** bir gelecek için

ŞİDDETSİZ SEVGİ DOLU GÜNLER !